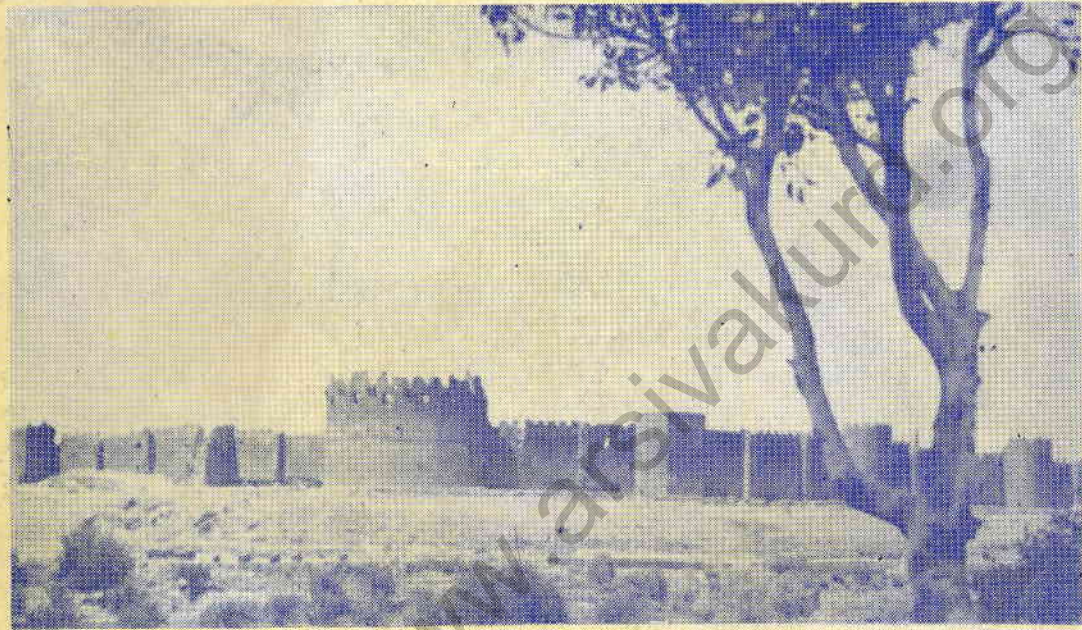
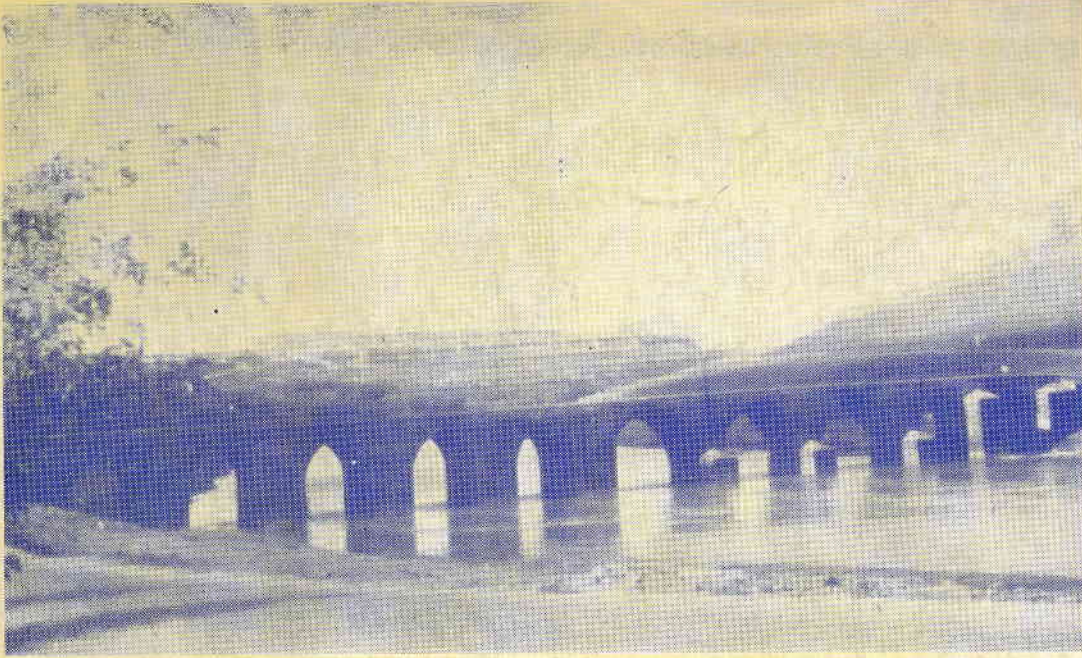

Diyarbakır

Yüksek Öğretim
ve Kültür Derneği

YENİ DİYARBAKIR

Özel Sayı

MEZRA BOTAN

Dergi Sahibi :

Ankara Diyarbakır Kültür
Derneği Adına Başkan

KAMİL AKAN

Yazı İşleri Müdürü :

NURETTİN KIZILKAN

Mesul Müdür

EJDER BALÇIK

Kapak Kompazisyonu :

CAHİT İPEK

Fotoğraflar

Foto Dicle

ADİL TEKİN

Dizgi ve Baskı

Ulusoğlu Matbaası

A N K A R A

Ö Z E L S A Y I

ÇUKARBAĞ

Toplum kalkınmasının temel ilkele-
ri'nin başında gelen ve günümüzün önce
likle el uzatılması gerektiren hususlar-
dan biride eğitim sorunumuzdur.

Bizim bu sorunumuzu Diyarbakır
Yüksek Öğretim ve Kültür derneği destek
lemekle bize öğrenim imkânlarımızda kat
kıda bulunan sayın Valimiz Mehmet Ka-
raşarlıoğluna sayın Belediye Başkanımız
Nejat Cemiloğluna Sayın Özel İdare Mü-
dürümüz Sait Mutluya ve Ankaradaki
hamilik görevinin en üstün şekilde ita e-
den Selahattin Oğuzata, Enver Turgut
Ağabeyimiz ve diğer büyüklerimize son-
suz şükranlarımızı sunarız

Bu yılki hizmet döneminde bizlere
kendilerin temsil etmek yekisini lâyük
gören öğrenci Arkadaşlarımıza sonsuz
Teşekkürlerimizle başarı dilekelerimizi suna-
rız.

YÖNETİM KURULU

DIYABAKIR TALEBE CEMİYETİ BAŞ KANIMIZ KAMIL AKAN

Aşırı Akımlar ve Biz

KAMIL AKAN
Yükseliş Mim. Müh. Yük.
Ok. İnşaat III

Her gün biraz daha artan ve bütün yurdu sarsan anarşik olaylar dizisine bir tanesi daha 10.4.1971 tarihinde Diyarbakır talebe talebe yurduna atılan bomba ile eklendi.

Anayasa ve demokratik rejime aykırı milli kültür, milli geleneklerimize saygısız bir akımın uşaklığını yapan bir avuç anarşistin son olarak yurdumuzu hedef olmaları elbetteki tabidir. Zira öğrenci hareketlerinin masum gayelerinden uzak rejimin tehdit edilir bir hale geldi şu sıralarda örnek tutum ve hareketleri ile üniversiteler ve cemiyetler çevresince tüm nazara ve takdirleri üzerin de top hyan Diyarbakır gençliği gayet tabidir

ki faşist zihniyetli çevrelere tahkik ve tahrip edilmek istenecektir.

Ancak Biz Diyarbakır gençliği olarak milli birlik ve beraberliğin şeref, gurur ve mesuliyetinin idrakı içinde, memleket ve vatan severliği aşırı akımlara öfret olmakta görmüyoruz. Gerçek vatan sevevlik rejmin ve Atatürk inkilâpının teminatını idame ettirmekle mümkün kalmır

Bu nedenle ne aşırı akımların tehdidi ne binamızın temellerine atılan dinamit'ler ve nede kahpece yapılan saldırılar bizi masum öğrenci gayelerimizden uzaklaştırılmaz. Ancak bu tip saldırıları ile bizi tedirgin edenlerde cezasız kalmaz.

Saygılarımla

Diyarbakır Özlemi

Enver TURGUT
Kayseri Milletvekili

ması zaruriyetini doğurmuş, hemen hemen bütün büyük kentlerde birer «Diyarbakırlılar Derneği» tabe'âsı yükselmiştir.

Ankara'da kurulan aynı hüviyetteki dernek, burada bulunan Diyarbakırlıları bir araya getirmek, yurt hasretini birlikte terennüm etmek için elimden geleni esirgememiş, geceler ve toplantılar düzenleyerek büyük kentin küçük bir bölümü zaman zaman Diyarbakır haline getirilebilmiştir.

Dernek yöneticilerinin inancı şuydu kanımca; bazen bir sazın tefinde, bir tür küniün sözlerinde, bazen bir şiirin mısralarında billurlaşan hasreti gidermek.

Büyük şehirlere geçişin, küçük kent ve kasabalarda kalanlar için cazip görüntüleri vardır. Şaka yönlü takılır insanlar birbirine, «Ankara'lı oldu artık, bizi tanımaz» denir. Bu sıcak sitemde bile büyük kentin özlemi vardır. Oysaki madal yonun yüzü bu değildir. Yaşama şartlarının değişmesi, ekonomik ve sosyal etkenleri baskısı, çevre ve herşey insanı bir anda pişman eder.

Bende Diyarbakır'dan gelmiş bir insanım. Görevim icabı Ankara'da bulunmak zorundayım. Amma bir tek Diyarbakırlı görsem hasretim uyanır. En büyük eğlence yerleri beni bunaltır. Lorke oynayan bir grup hemşehrilerimin havasını daima ararım.

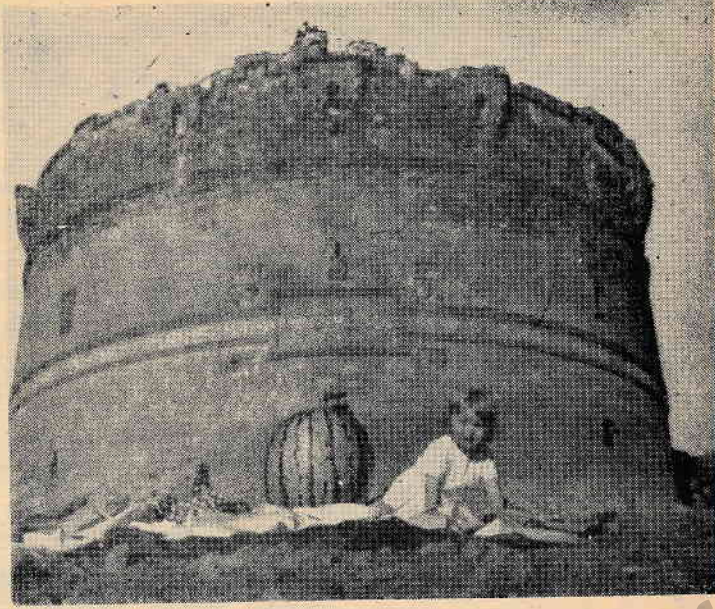
Bir bakıma gençlerin toplu dayanışmasını sağlayan bu gibi organizasyonlarla bu topluluğa sahip çıkmak gibi önemli bir görev ifa eden Diyarbakır Kültür Derneği yöneticilerini kutlar, başarılarını devamını dilerim.

Şiirlerin satırlarında, bestelerin nağmelerinde kor gibi yanan tek kelime vardır: Hasret.

Kimi için bir sevgili, kimi için bir yurt özlemdir bu kelime.

Yurdundan uzakta olanların birbirlerini karşı olan özlemi de en belirli şeklini gurbette alır. Aslında Anavatının bütün köşeleri birdir amma, insanın bir de doğduğu, büyüdüğü, havasına, suyuna alıştığı yöresi vardır. Oranın bakışları sanki daha sıcaktır. Oranın insanları sanki birer akrabadır. Orada üzülen bir kişi olmaz, tüm çevre tasa duyar. Sevinenler birlikte güler.

Şirin Diyarbakır'ın mert, kahraman, sıcaklık dolu sakinlerinin bu gün oldukça önemli bir kısmı diğer kentlere dağılmıştır. Kimi tahsilini tamamlamak, kimi ekmeğini kazanmak, kimi de bir başka sosyal şartın potasından kendisini kurtarmıştır. Diyarbakır'dan gurbete gidenlerin çoğalması, yer yer dernekler kurul

Mezra Botan ve Parlamenterlerimiz

NURETTİN KIZILKAN
Yükseliş Mühendislik Mimarlık
Yüksek Okulu

Yazıma bu başlığı vermenin sebebi Mezra Botanın talihsiz evlatları olan bizlerin çektiği zorluklar ve Parlamenterlerimizin bizlere karşı olan kayıtsız davranışlarıdır.

Bizler zaten doğarken talihsiz doğmuş talihsizliğimiz Doğulu olmak ve doğğuda doğmak, Şayet doğuda doğmak ve doğulu olmanın suçunu yükleyecek kişiler arayacak olursak doğrudan doğruya suçu Allaha yüklememiz gerekir. Allaha suç yüklenemeyeceğine göre suçlu kim? Talizsiz doğunun talihten yana nasibini alan şeyh ve ağa takımları zavallı Mezrobotan köylülerini çeşitli oyunlarla soyarak onların sırtını basamak yaparak ta Parlamenteroya kadar gelen Beyler; sizlere sesleniyoruz. Siz sayın Parlamenterlerin bu talihsiz evlatlarına kayıtsızlığınız ne zamana kadar devam edecektir. Soyarak

Döverek, çeşitli oyunlarla kandırıp reyini aldığınız Mezrobotanın zavallı köylüsüne yardım elinizi uzatmıyorsanız bari onların evlatlarına ve sizlere çok yakın olan genç kuşaklara gerçek ilgiyi göstermek lutfunda bulunun gençliğe gereken ilgiyi gösterin «Bu ne bizim sizlere Tepeden inme bir emrimiz nede ayaklarınıza kapayıp yalvarışımızdır Bu eğilmez başlı bükülmez bilekli yiğitlerin haykırışıdır.» Beyler haykırışıdır. Efendi'ler doğuyla ve Doğunun dertleriyle ilgilenmiyorsanız yine kabahat sizlerindir. Yeter bitsin artık bu oyunlarınız biraz halka inin halkan çıktığımız unutmayınız. Sizlere nasihat etmiyoruz. Yatmış bulunduğunuz Gaflet uykusundan uyanmanız için sizleri uyarıyoruz.

Uyanın, Uyanın yeter yıllardır, uyuduğunuz ve uyutulduğunuz. senelerdir
(Devamı Sayfa 24'de)

GÜNEY DOĞUNUN BÜYÜK ŞEHİRİ

Diyarbakır ve Kalkınma İmkanları

Sabahatin SAVCI
(Ziraat Yüksek Mühürdisi)
Diyarbakır Milletvekili

«Diyarbakır Gecesi» dolayısıyla çıkarılacak dergi için gençlerimiz benden yazı istedikleri zaman, konumu seçerken bir hayli düşündüm ve nihayet yine, çoğumuzun doğup büyüdüğü, sevdiği, kalkınmasını özlediği, tarih ve bir san'at diyarı olan; tabiatın büyüleyerek Diclesiy le süslediği Diyarbakır'ımızı ve onun topyekûn kalkınması hususunda duygularımı ifade etmeği uygun buldum. Evet hizmet yıllarımı harcayarak yaşadığım, köylerinden kentlerine kadar, âsil, vefakâr ve cesur insanların yaşantılarını ve me-

denî âlemin nimetlerine susayan arzularını görerek ve bilerek, sevgili Diyarbakırından ve onun gelişme imkânlarından kısaca bahsedeceğim.

1970 sayımına göre 575283 nüfusa sahip bulunan 15354 km yüzölçümündeki Diyarbakır; Doğu ve Güney — Doğu Anadolu plâtosunun güney kenarını teşkil eden illerin en büyüğü.

Etrafı, yüzyıllarını silinmez hatırası olan büyük surlarla çevrili, dört kapısı bulunan ve son yıllarda modern binaların

1 (Devamı Arkada)

meydana getirdiği yeni şehirle birlikte, ana yolların birleştiği büyük bir transit ve hinterlandı geniş bir ulaşım merkezi; Diyarbakır...

Tarihine bakınız; kimler gelip geçmemiş ki, ne hükümetler, ne devletler kurulmuş bu Diyarbakır'da, en az beşbin yıllık bir maziye sahip bu şehir. Şehre ve çevresine canlılık, güzellik ve ferahlık veren Dicle nehri Diyarbakır havzasının arkasındaki şebekesini teşkil ediyor, kaynağını Hazar gölünden alan Dicle'nin yurdumuz içerisindeki boyu 450 km. olup, asıl önemli kolları Batman suyu ile Garzan çayıdır.

Edindiğimiz bilgi ve müşahadelerimize göre, Diyarbakır havzası; çoğunlukla meşe çalılıklarını ihtiva eden ormanlık sahalara zamanla ziraat arazisini kazanmak ve yakacak ihtiyacı ile hayvanların otlatılmasına terk edilerek bugün tabii step görünüşüne haline gelmiştir. Toprak ve iklim şartları bakımından hâkim olan ekonomik sektör, diyebiliriz ki, halen tarım ve hayvancılıktır.

Güney — Doğu Anadolu'nun tarihi sosyal ekonomik ve kültürel bakımdan da önemli bir ili olan Diyarbakır'ımızda tüm fakültelerle kurulacak üniversitenin her şeyden önce, bu cennet vatanın geri kalanından kurtarılacak manevi değerlerini, yeraltı ve yerüstü varlıklarını kıymetlendirerek sür'atle kalkınmasına ve yerüstü varlıklarını kıymetlendirerek sür'atle kalkınmasına yardım edeceğine inanıyoruz. Yıllarca önce Diyarbakır'da bir üniversite kurulması özlemi vardı 1954 yılında bu maksatla bir üniversite araştırma heyeti geldiği zaman biz de bilhassa ekonomik açıdan gerekli dokümanları toplamış kuruluş gerekçesine hazırlık sağlayacak bir üniversitenin hizmeti büyük olacaktır. Nitekim 1960 Aralık ayında Üniversiteyi gerçekleştirme Derneğinin kurulması, birinci beş yıllık plânda bir Tıp

Fakültesi ile 2 ci beş yıllık plânda da 1975 yılına kadar beş fakültenin kurulması için gereken yatırım yapılmasının kararlaştırılması ve nihayet ilk nüveyi teşkil eden Tıp fakültesinin 17 Ocak 1969 tarihinde hizmete girmesi büyük bir başarı yarattı.

Diyarbakır'ın toptan kalkınmasını sağlayacak tedbirlerin alınması hususunda, gelen hükümlerin hassasiyet gösterdiklerini bilmekle beraber; bunların teşrii ve icra organlarınca en kısa zamanda sonuçlandırılması gerekmektedir. Başta Valimiz olmak üzere diğer idarecilerimizin bu konudaki gayretlerini şükranla kaydetmek isteriz. Bizim tesbit ederek üzerinde durduğumuz; ilin ilk plânda kalkınma sına medar olacak diğer meselelerimizi şöylece sıralayabiliriz :

— İlin kadaströ çalışmalarını ve sulama projeleriyle arazi tasnifi, orman ve mer'a sınırlarının belirlenmesiyle tarımda köylüye çeşitli gelir sağlayacak çok yönlü (polikültür) ziraat sisteminin geliştirilerek mahalline masraf, kontrollü kredi imkânlarının sağlanması,

— Tarımda ve hayvancılıkta sanayi ham maddeleri yetiştirilmesine hız verilerek bilhassa gıda, bira, tekstil, deri ve süt sanayilerinin kurulması,

— Dağlık kesimindeki ilçelerimizde el ve ev sanatlarının (dokumacılık, konservecilik gibi..) geliştirilmesi, pazar etüdlerinin yapılması, ambalaj ve standardizasyonun da ele alınarak bu maksatla laboratuvarlar açılması, kurs ve eğitim sağlanarak yeterli çevirme kredilerinin tahsisi,

— Çiftlik gübresinin tarımda kullanılması sağlayarak, likit petrol gazı ile linyit kömürlerinin kullanılması için gereken tedbirlerin alınması.

— İlin gelişme merkezlerinde, ihtisaslaşmış sağlık merkezlerinin tesisi ile bir

(Devamı Sayfa 25'de)

Bir Nesil ki....

M. Münir Anık

Uluslar asırları kucaklıyan gerçek ve müreffeh bir ömre ulaşabilmek için gerçek ve yeni nesiller üzerine ihtimamla eyilmek mecburiyetindedirler. Bu eyiliş nebir yan zorlamadan ve nede tepeden bir emrile olmalıdır. Bu eğiliş, eyilme ve ihtimam göstermek mevkiinde olan büyüklerin ve yöneticilerin fitratını olmalıdır. İşte biz Diyarbakır Yüksek Tahsil Derneği talebeleri olarak senelerdir bu özlemi çekip bir sıcap kucak ve bizi bağrına basan bir büyük aradık, aradık, aradık. Biraz nafile diyeceğim Zira bizimle aynı izdiracı çeken ve aynı yaşantıyı yaşayan bir kaç arkadaşımız da olmazsa sesimizi duyacak belki hiç bir büyük bu lunamayacaktır. Fakat bir kaç arkadaşımızın şahsi gayreti bu sesi biraz olsun paslanan kulaklara üfleyebilmiştir. İşte benim şu yazıyı kaleme alışımın nedeni da budur.

Hemen söyleyeyimki mevcut yönetim kurulumuz (1970 - 1971) başkanımızın şahsında bir şeyler yapmak, mevcut imkansızlıklar içerisinde güçleri yettiği nisbette imkanlar yaratarak bir şeyler yapmak istiyorlar. O şey nedir? evet o şey insanca yaşamamız için tek koşul olan yurt meselesidir. Nüfusu 150.000 i bulan tarihi kültür merkezi olan Diyarbakır İlinin yurdunu bir Çorumluya bir İçelliye, Bir Kayseriliye gönderdiğimizde Diyarbakırın tüm yetkili ve zenginler adına utanç duyuyoruz. Nasıl Utanç duymıyalım çatlak duvarlar, islahi mümkün olmayan bozuk tesisatla, daracık ve ancak 30 kişiyi barındırabilen kümes misali ufacık binası ve en kötüsü Başkent'in kışında -- 10 soğukta arkadaşlarımızın yataklarını ısıtma savaşı gören her Diyarbakirli emi

nim bizleri gibi zenginlerimiz adına utanç duyacaktır.

«Ey aydınlık getirmiyen aydınlar» ey kulağını yarınki neslin atisine tıkiyan zenginler ve ey gücü yettiği halde yardım elini esirgeyen tüm Diyarbakırlılar bu sese bigane kalamazsın bu davayı sahipsiz bırakamazsın, yarın senin de yarın buraya gelecektir. Yarın onunda bu problemleri olacaktır belki ümitsizliğe kapılıp kapını yüzüne ters kapayıp okumodanın sana dönecek ve senin için ızdırap kaynağı olacaktır. eyer böyle bir ızdırap çekmek istemiyorsan lütfen seni göreve davet ediyoruz. ve lütfen bu ulvi görevden kaçmayınız.

Parlementerlerimiz için denemedik çağrı şekli kalmadı her yola başvurulduğu halde malesef onlardanda hep olumsuz cevaplar ye'se düştük, şurda Başkent te bizimle beraber oldukları halde neden bir gün kapımızı açıp - gençler nasılsınız?— diye sormazlar, neden bir gün dertlerimizle dertlenmezler oysaki onları bu raya getiren gücün menşei bizler deyilmiz, bizim kenimiz deyilm, bizim halkımızı deyilmi ve bzler o halkın çocukları deyilmiz, fakat sıcak parlemeneter kol tuğu bizleri unutturuyor onlara, biz bunu kavramışız fakat onlar itiraftan acizler belki bu yazıyı okuyan bir parlementer ağabeyimiz bizler için iyi düşünmeyecek fakat gerçekler çıplaktır ve onlar kimse den gizlenemezler. İşte bende onun için yardım belki daha çokca yazılacaktır. Temenni v esiteğimiz parlementerlerimizi yöneticilerimiz, zenginlerimizi bugünden itibaren iş başında görmektir. Aleni teh

(Devamı Sayfa 25'de)

Bizim Kentin Düğünü

Şüle Vural
Anadolu Eczacılık Yüksek
Okulu Öğrencisi

Diyarbakır... güler yüzlü, sıcak kanlı samimi insanlarıyla sıcak bir kent

Sevgilerin en vefalı, arkadaşlığın en ölmezi, yiğit insanlar kenti.

Geleneksel Türk konukseverliği bura da en ince ayrıntılarına kadar uygulanır. Konuk; Diyarbakır'lılar için Allahın bir lütfudur.

Bu kentin en tipik özelliği sur için deki eski yapılardır. Kırklar ve sur içi karşımızda canlı bir tarih haybetiyle uzadır.

Daracık taş sokakları, birbirine yaslanmış geniş aynavlı evleri, bu kentlileri güneyin o kavurucu sıcaklığına karşı korur.

Evlerin ortasında, taştan yapılmış havuzlu AYVAN denen bir kısım vardır

ki hakikaten sıcak yaz günleri için birer cankurtaran vazifesinin görür.

İstermisiniz sizlerle elele verip bu sıcak kentin sur içinde ayvanlı bir evine girelim bir düğün seyredelim.

Eski bir Anadolu geleneğinin devamı olarak kız görücü usulüyle beğenilir. Oğlanı kıza ya evinin önünden geçerken gösterirler, ya da gösterirler, ya da tesa düfen karşılaşmış gibi yaparak görüşmelerinin sağlarlar.

Ama erkeğin kızı beğenerek ailesinden istettiği de çok olur

Sevgileri tam, bağlılıkları sonsuzdur. Diyarbakır gençlerinin.

Şu anda ortada havuzu olan taş bir ayvandayız. Etrafına kız ve oğlan tarafın in aileleri, eş-dost, konu komşu ile dolu.

(Devamı Sayfa 24'de)

Kastal Çüzeli

Çıxkaram henten kapiya,
İşitince nağlininin sesini
Seyrederem pacamın öğünden,
Senin kastala gidişini
Elindeki sıtlın,
Çarparken sağa sola
Takıram peşen,
Düşerem bende yola
cilve satıp çekisen
Seni seni naza
Düdüğüümüz olsun diyisen
Xerlisinenyaza

Ejder Balçık

Kara Amida

Taşın Kara, Bahın Kara
Sana Demişler «Kara Amida»
Dicle Nehrinle, Karacadağınla
Ulusun sen «Kara Amida»

Komşun Mardin,, Bitlis ve Urfa
Neden Hepsinin de Bahtı kara
Suçunuz doğuda olmakmı
Güneş doğudan doğmazmı?

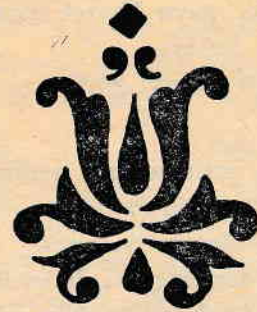
O İnsanların nasırlamış elleri
Ve yine gülmek nedir bilmiyen yüzleri
Ebe bulamayıp doğumdan öten annelerin
Neden Bunlar «Kara Amida» Neden;

Aziz Ipekçi

Ezgiler

An gelir sende unutulursun;
Yıldızların getirdiği kaderli özlemi.
Fakat ben unutamam seni,
Ezgilerin hala içimde..
Rüyamdasın daima istesen istemesende

Ruhi Alyamaç

BU KÖY MORKOYUN

Bir Köy düşünün
Kaşla göz arası kadar yakın
Bir köy düşünün,
Kafdağı ardı kadar uzak
Bir köy düşünün
Yamyamlar ülkesinde
Böyle yaşanır ancak
Görün beyler görün
Dünyaya kapalı gözleri
Okşamaya, okşanmaya hasret elleri
Susuzluktan bir karış çıkmış dilleri görün

Görün, yirmi asır Türkiye'sinin yüzkarası
bir köyü
Dinleyin bağrıyanık insanlardan en
acıklı türküyü
Bu türküler, kızıldan, kızamıktan ölen
Ahmet'e
Savaştan dönmeyen Mehmet'e yakılır.

Bu türkülerde onbir yaşında gelin olmuş
Zeynebin yaşantısı

Bu türkülerde Dipçiği altında inlediği
Jandarmanın baskısı anlatılır
Bu yürükülerde dipçiği altında inlediği jan
darmanın baskısı anlatır

Görün dostlarım görün
İnsandan kaçan insanları,
Bir damla suyu hasret çorak toprakları
Kupkuru doğayı
Toprakaltı binayı görün

Ey!..
Aydınlık getirmeyen aydınlar
Bu türkülerini biz söyler biz dinleriz
Siz sıkı bulvarlarda ancak,
Sözünü edersiniz bu haksızlığın
Oysa biz hak nedir bilmeyiz

Gür ışığına hasret,
Okuma olanağından yoksun
Ellerin uzanmadığı bir köy
Gözlere açılmayan bir pencere

Bu insanlar ömründe bir kez gülmeyen
Bu insanlar sevinç nedir bilmeyen
Bu insanlar ik kez doğduğunda yıkanır
İkinci kez öldüğünde yıkanmaya hak
kazanır.

Bu köy Morkoyun
Koyunun ne moru nede karası var
Bir bitmeyen derdi
Bir dolmayan çilesi
Ve de yıllar yılı kanayan bir yarası var

Bu köy Morkoyun
Soyun beyler soyun
Soyulmadık malımız,
Emilmedik kanımız,
Alınmadık canımız mı kaldı
Soyun beyler soyun
Bakalım daha ne kadar sürecek bu oyun

Soyun beyler soyun
Çıplak doğduk nasıl olsa Havva'dan
Siz kadife giysiler giyinirken
Bizim çıplak gezmemizi istemiş yaradan
Aksini savunmak günah olurmuş
Ortaçağ karanlığında yaşayan, bu zavallı
insanlar

Asırlardır hep bu sloganla uyutulmuş
Bu sahipsiz köy
Bu ıssız dağ
Bu deve hürücü yol
Burada dağ kanunları hüküm sürer.

Eşkiyalar gezer kol
Bu köy Morkoyun
Bir bitmeyen derdi
Koyunun ne moru nede karası var
Bir dolamayan çilesi
Ve de yıllar yılı kanayan bir yarası var

Enver Atılğan

Doğu Sorunumuz

Cahit İPEK
Ankara Mim. Müh.
Yüksek Okulu Öğrencisi

Türkiye geri kalmış bir ülke, ve bu ülkeninde en geri kalmış bölgelerinden biridir. Doğu.

Doğu halâ Orta çağ yaşamını sürdürmektedir.

Doğu denince Sürgünelrin çile doldurduğu tecrübesizlerin ihtirasla geliştiği bir bölge akla gelir.

Doğunun geri kalmış bir bölge olduğu merkez tarafından bilinmektedir, hat tâ Resmî dilde Doğu Mahrumiyet bölgesi olarak tanımlanmaktadır.

Ağalık ve Şehlik müesseseleri ise, Bölgede tarıma sahiptir. Burada halk ala bildiğine Sömürülmekle ve ezilmektedir.

Doğuda toprakların belirli kişilerin elinde olmasının sonucu yoksul Emekçi Sınıfının Çocukları Okuma yazma olanaklarından yoksundur. Ağaların toprakları üzerinde yarıcılık ederek karınlarını doğurmaya çalışan halk çağımızın gerçeklerinden habersizdir.

Köylünün Doktoru Şeyh, danışmanı
(Devamı Sayfa 23'de)

Bunları

- Şule Vural'ın : Eczacılıkta otorite kurduğunu
Nurettin Kazılkan'ın : Faal bir cemiyetçi olduğunu
Kâmil Akan'ın : İdeal bir Başkan olduğunu
Cahit İpek'in : Rüyada Na're çektiğini
Erdal Bahar'ın : Şarap Spora Transfer olduğunu
Eçder Balçık'ın : Okul çaylarını gülü olduğunu
Yılmaz Cengizin : Maltepe Racan Kestiğini
Ali Onan'ın : Bir kravat için bir takım elbise yaptırdığını
Hasan Toprak'ın : İş adamı olduğunu
Haydar Ağan'ın : Gavgada Cebeciden taş getirmeye gittiğini
Rahmi Güzel'in : Eski çenkçilerden olduğunu
Mete Öztunç'un : Bütün vakinin yurttan geçirdiğini
Sedat Önder'in : Ankara Sosyetesine karıştığını
Muharrem Atalan'ın : Erkek Yemek Yediğini
Behçet kanmaz : Megafonsuz konuşmadığını
Ruhi Alyamaç'ın : Emek Mah. Donjuanı olduğunu
Aiziz İpekçi'nin : Şarhoşken devamlı güldüğünü
Seyfettin Kızılkın'ın : Ankarada kaybolduğunu
Gündüz Güzel'in : Sakal duası okutacağını
Münir Anık'ın : Lüzumsuz işler bakanı olduğunu
Mehmet Tayfun'un : Allahu Ekber Çektiğini
Necdet Yılmazın : Derse gelmeyen hocalarla arasının iyi olduğunu
Duran Akan'ın : Küçük Kayserili olduğunu
Nadir Bingöl'ün : Hapishaneler kralı olduğunu
Zafer Teme'taş'ın : Hipilere özendiğini
Sabahatin Karış'ın : Diyarbakır şivesini öğrendiğini
Erdoğan Yıldırım'ın : Pavyonlar kralı olduğunu
Paşa Unatın : Büfede Nöbet tuttuğunu

- Şahin Atalan'ın : D.D. Yollarına Abone olduğunu
- Nahit Dincer'in : Silahsız gezmediğini
- Mehmet Yıldırım'ın : Yeni Hükümetle iyi olduğunu
- Cahit Dincer'in : Rontgen Mütahassısı olduğunu
- Sertip Demirel'in : İyi Davul çaldığını
- Vural şubaşı'mın : Dörttyolda Babasıyla Na're çektiğini
- Yaşar Kılıçkab'ın : Erganiyi su yolu yaptığını
- Ibrahim Vuranelin : İyi bir aile reisi olacağını
- Mehmet Sürücü'nün : Pavyonlardan Haraç aldığını
- Cemal ince'nin : Ayfer Başbüyüğe vurulduğunu
- Erkan Türker'in : Hızlı Jönlerden olduğunu
- Sedat Can'ın : Geleceğin efesi olduğunu
- Ahmet Çuhadar'ın : Hukuku bitirip iktisada kaydolduğunu
- Yaşar Ekrem Bakayın : Korsanlık yaptığını
- Mesut Ocakın : Maksisiz gezmediğini
- Cengiz Üçök'un : Gülme hastalığına yakalandığını
- Kenen Bozokalfanın : Kekeme olduğunu
- Mehmet Bulduk'un : Hürmelere hürmetinin sonsuz olduğunu
- Vahsettin Aslan'ın : Şair oluşunu
- Kayhan Bozokalfa'nın : Kaçak Tütün içişini
- Ali Başkan'ın : Hukuk profösörü olacağını
- Gıyasettin ismailoğlunun : Ankarahlılara enişte olacağını
- Mehmet Helvacı'nın : Bizleri yalnız bıraktığını
- Okan Bahar'ın : Öğretmenlik yaptığı
- Halit Çetinyalap'ın : Erganilerle Düşman kardeş olduğunu
- Ahmet Kılıçkab'ın : Yakında evleneceğini
- Özen Kaplan'ın : Validesinin işlerine su kattığını

Yakında Diyarbakır Talebe Yurdu yıkılacak diye politikacıların çok sevineceğini.

Biliyormusunuz ?

Diyarbakır kültür derneği yayınorgani

Ankara

Sayın Nejat CEMİLOĞLU

Belediye Başkanı

Diyarbakır

1970 tarihli özel sayınızda Diyarbakır Kültür Derneği «Derneğimiz ve Dileklerimiz» Başlıklı yazıyı okudum.

Yazıda yönetim kurulu üyelerinden müteşekkil hey'etimize Nejat CEMİLOĞLU şöyle dedi «Bu yıl Diyarbakırspor'a 50.000 liralık bir tahsisat ayırdığımdan derneğimize geçen yıllarda yapılan 10.000 liralık yardımda bulunamayacağım» Ve bir spor teşekkülü ne yardım ederken, Diyarbakır Kültür Derneğini bir tarafa itmiş gibi görünmemden dolayı protesto edildiğim yazılmaktadır. Diyarbakır talebe cemiyeti başkanlığını yaptım ve idare heyetindeki arkadaşlarım la 11 gencimizin meccani okumasında yardımcı oldum. Ve uzun senelerde aynı idare hey'etinde çalıştım.

2 — Belediye Başkanlığım sırsında muhtelif makamlardan aldığım ve iftihar durarak askladığım teşekkürler dosyam, da, Derneğimizin 9.12.1975 yılında yine sizin gibi Dernek Başkanlık vazifesi yapan hemşehrmizim şu mealde bir yazısı mevcuttur.

Kıymetli yardımlarınız sayesinde yurt binamız üzerinde bulunan ipotek fek edilmiş ve Derneğimiz Ankara'da ilk defa bir yurt binasına sahip olmuştur.

Bu davamızda göstermiş olduğunuz samimi ilgi yüksek tahsil gençleri arasında da büyük bir memnuniyet yaratmıştır.

Her zaman bizimle beraber olacağı nızdan şüphemiz yokur. Bizler gibi bu bindada bizden sonro barınacak olan arkadaşlarımızda hamiyetseverliğiniz daima ana caktardır.

Şahsınızın ve Belediyeniz mensuplarının göstermiş olduğu bu yakın alakadan dolayı Diyarbakır Yüksek Tahsil Gençliği adına en derin şükranlarımın kabulunu saygularım la istirham ederim.

ADRES

4. cad. 60 sokak

No : 84

Bahçelievler — ANKARA

Harun KARAKAŞ

Diyarbakır Kültür Derneği Başkanı V.

(İmza,, Mühür

(Devamı Sayfa 21'de)

Yüksek Öğrenim ve Doğulu Genç

Erdal BAHAR
Ankara Gaztecilik Yüksek
Okulu Öğrencisi

Yukarıdaki cümlede, belki de Türkiye'nin gelişmiş daha doğrusu özellikle geliş tirilmiş kentlerindeki sarayında insan'lar tenkid edilecek çoy şeyler bulacaklar, Oysa; tanım doğudaki gençler için yapılmış tır. Buradaki gençlerin sosyal ve Kültüre. yaşantılarını irdeleyecek olursak gerçek kendinin hemen gösterir.

Doğu ve Türkiye'nin diğer kesimlerin de yaşayan insanlar sadece temelde b. leşirler; «Öğrenim şarttır, kişi hayatta başarı göstermek istiyorsa bu okumak la mümkün olacaktır» Felsefesine inanmış lardır.

Doğuda yaşayan bir ailede bulunan gençlerin sadece talihli olabileni okur. Diğerleri sonucu belli olmayan yatakta nehir misali yollarına devam ederler ki, bu yılda kısa bir müddet sonra kesinlik le çölden geçer ve kuruyup kaybolmaları vazgeçilmez kaderleridir.

İşte, biz o doğudaki birisinin talihli çocuğunu orta derece öğrenimini bitirmiş haliyle alıp inceleyelim. Çocuğun ismi Ali olsun

Bütün ailede bir telaş; oturur karar aırlar Ali mutlaka okumalı Baba Ailede çalışan fertlerin gelirin e göre Ali'ye yapı lacak ferdi yardımları saptar.

— Baba; Oğul ben sana hadi yüz lira göndereyim,

— Ana; Benim neyim varki oğul ça

maşırdan biriktirebildiğim hadi elli lira göndereyim derdine derman olursa

— Ağabey; Ben sana mutlaka yüz ellilira gönderirim merak etme kardışım.

Ali memnundur gidecek, yüksek öğrenim yapacak hem sonra en önemlisi bü yük kent görecektir o hayalinde yaşattığı Tanrı'nın bütün nimetlerinin esirgemedi ği güllük gülistanlık kenti artık gideceği zamana kadar çanlandırır durur kafasın da

Ali'nin hazırlıkları biter Tren yolculuğu başlayacaktır. Gardayız, Ana dur madan ağlar. Baba, erkekliğin verdiği metinlikle üzüntüsünü sadece surtamın bzurukluğundan belli eder, ama memnun dur onun için büyük bir olay, oğlum gi dip okuyacak Doktor ya da Mühendis ola cak ve kendisi bunu kahvedeki arkadaş larına gururla defalarca Anlatacaktır. Şimdi hikayeyi burada kesip Ali'nin da ha doğrusu bu durumda olan tüm gençlerin büyük kentlerdeki karşılaşacağı güçlükleri ana hatları ile salayarak. ince leyelim.

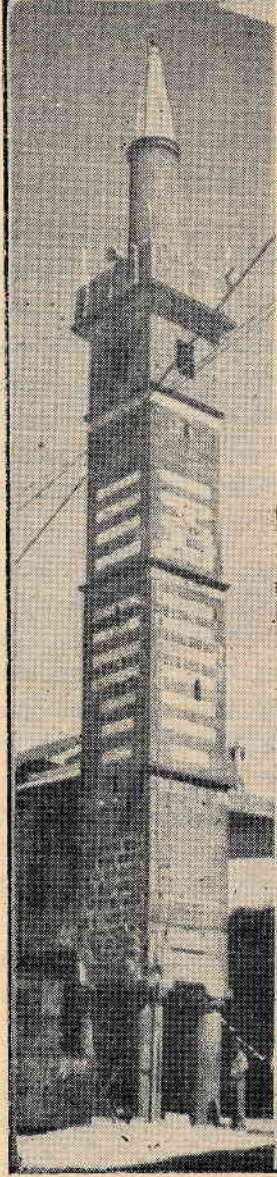
Önce yerleşim : Ali kendisine gönde riilen paranın durumuna göre konut prob mini halletmeye çalışacaktır. Bu tüm öğrencilerin (Bütün Türkiye'deki) sorunu olduğundan üzerinde durmayacağız.

İkinci sorun büyük kente intibak; İş te dertlerin büyüğü de burada başlıyor, İnsanların yaşantısı Aliye çok garip gele cek burada, kendi kentinde ki samimi ha va yerine bir egoizmin en gaddarca esin tisiyle karşılaşacak.

(Devamı Sayfa 22'de)

KIZLA KEÇELO

Kız deyi
Evimizin öği servi
Söle nedir keçelo?
Servinin üstünde sümbül
Söle nedir keçelo?
Sümbülün üstünde bülbül
Söle nedir keçelo?
Keçelo Deyiki
Evinizin öği servi
Boyun değildir Xanımım
Servinin üstünde sümbül
Saçın değildir Xanımım
Sümbülün üstünde bülbül
Dilin değildir Hanımım
Kıy Deyi
Evinizin öği Kuyu
Söle nedir Keçelo
Kuyunun içinde ilan
Sölenedir keçelo
İlanın ağzında mercan
Söle nedir keçelo
Keçelo diyi
Evinizin öği kuyu
Lamba değildir Xanımım
Kuyunun içinde ilan
Fıtil değildir Xanımım
İlanın ağzında mercan
Işık değildir Xanımım
Kıy deyi
Uçayaklı yürümez
Söle nedir keçelo
Üstünde binen yorulmaz
Söle nedir Keçelo
Kısır kari doğuramaz
Söle nedir keçelo
Keçelo deyi
Üç ayaxlı yürümez
Saç ayağıdır Xanımım
Üstüne binen yorulmaz
tenceredir Xanımım
Kısır kari doğuramaz Buda katırdır
hanımım

Derleyen Rahmi Güzel
Ankara Eczacılık Yüksek
Okulu Öğrencisi

Bu şiirli Bilmece 1942 yılında yigit
Ahmet Mahallesinde oturan (Masalçı Xa
tan tarafından yazılmıştır.)

Tarih Boyunca Şehrimize Takılan Adlar

Derleyen SEDAT ÖNER
Ankara Eczacılık Yüksek
Okulu Öğrencisi

Şehrin adı, yazılı kaynaklarda ilk olarak Asur hükümdarlarından I.Salmanasar'ın milâttan önce 1260 senesinde ki fethinin hâtirasını tesbit eden kılıç kabzasında «AMİDİ» diye yazılmıştır. Asurlu I. Tiğlatpalasar'ın M.Ö. 1162 yılındaki fethinde de ve Asur yıllıklarında da (M.Ö. 800, 762, 726 ve 705 senelerinde deki Amidi valileri anılırken) aynı isim geçer. İlk Asur hâkimiyeti sırasında bu şehrin «AMİDİ» diye anılması, bu adın, şehrin ilk hâkimleri bulunan Hurri/Mitanni devletinden kaldığını göstermektedir. Bu ismin bir yerli ilâh/put veya «boy/oymakla» ilgili olduğu sanılmaktadır.

Roma tarihçisi Antakyalı Ammiyanus Marsellinus, M.Ö. 359 da gördüğü şehrimizin «AMİDA» diye bahseder. Bundan sonraki Roma (Lâtin), Bizans (Rum) kaynaklarında da hep «AMİDA» adı geçer. Küçük Arsaklı (Eski — Oğuz) lardan Tiridat Han'ın kâtibi Agathange İos, 305 yılında İsa dininin kabul eden Oğuz beldelerini sayarken şehrimizi «AMİD» diye yazar. Yine Küçük — Arsaklıların tarihî destanlarının toplu bulunduğu «Kitâb-ı DedeKorkud'da M.S. 283 de Sasanlıların buralardan kovulan Oğuz ilbegi ve başbuğ Mandak-Uni (Mandak Handedanından) Ardavazd'ın künyesi okunurken «HAMİD ile MERDİN Kal'asın de püp yıkan.. Kara - Kona (K) oğlu Kara Budak» deniliyor. Oğuznâme» de şehre

verilen «HAMİD» adı, «Divanü Lûgat-it Türk» te bile anılan ve «Emir» yerine «Khamır» diyen Oğuz/Türkmen ağzına göredir. Bir takım ad ve sözlerin başına «G» ve «H» ekleyen Türkmenler : Şiiirt teki suya ve kazaya adını veren tarihî Arzan'a Garzan, Lice Bölgesi merkezî Hatak ayva'ya hayva, arka hark, avlu'ya havlu, ögeçe gögeç demişlerdir.

İslâmlıktan önce ve sonraki Süryani kaynaklarında «AMİD» veya, sonra «beşik» mânâsına yakıştırılan gırtlak «o» su ile «O'MİD» diye kabul edilen şehrin adı, Arapça «AMİD» olarak geçer.

Doha sonraki (XIII. yüzyıllarda bu yana yazılmış) bazı kaynaklarda şehrimizi zek «Kara-Âmid» dendiği görülür. Bu «Kara» sıfatının, şehri baştanbaşa kuşatan surlarının esmer bazalt taşından yapılmış olmasından takıldığı kabul edilmektedir.

Milâttan önce Elcezîre bölgesine yayılan Arap nüfusu milâttan sonra daha çok artmış bulunuyordu. Bunlardan, bilhassa Rabia Araplarından Taglip b. Vâil ile Bekr b. Vâil kabileleri Elcezîre'nin doğu kısmına yerleşmişlerdi. Taglip kabilesi Hâbur havzasında, Bekr kabilesi de Dicle kenarlarında göçebe olarak yaşıyorlardı. Bölgenin, Halife Hazretî Ömer zamanında İslâmlaşmasına müteakip (VII. asrın ilk yarısında), Bekr kabilesine mensup muhtelif batınlar ve bilhassa bunlar (Devamı Sayfa 26'da)

Ç I X A R I

Ejder Balçık
Yükseliş Mimar Mühendislik
Yüksek Okulu

Evet.. geçen sene yazdığımız gibi gibi bu senede Diyarbakır adetlerinden pik niğe çıkmayı sizlere anlatmaya çalışacağım. Anlatım yine Diyarbakır sivesiyle yazılmıştır.

Günlerden pazar saat sabahın beşi: Kapinin çalınmasile içeriye Ayşexanım girdi. Kele hade çabux olun, gün doğacak vı O Alah'ın güneşinde deheç sebeh çayı içilirmi Yav Fatfa xanım ne kader tembelsiz kele bi parça acele edin.

He, he anladıx ha bitti, siz kapiya çıkım, ha bizde geliyık Ha kele haket söyle hele ne getirisiz. Vala fatma xhamım

biz bir çay birde çiköfe getiriyıx Eyi Eyi, Eyi bizde keşkekle Ayran getiriyıx. Zati Emine gille Mahrure gilde geliler; onlarda bişeler getirirler beraber yiyer ıx.

Kele haden biz hazırlık ula mihe, sağ do boynuz kompiya demliği, gazocağın aldızmi. Ula sepetleri alın haden geç kal dıx

Neyse yoİa koyuldux. Lengeri, kuş kana, öksüre sesleri ortalığı yıxıdı. Hele mihe demliği düşürdi. Ona koştux gaz

(Devamı Sayfa 26'da)

ŞARK BÜLBÜLÜ

Müsiki Üstadımız Celal Güzelses

Derleyen

Aziz İpekçi

Fen Fakültesi Öğrencisi

Tarihin Amid dediği Güzel Diyarbakırımızın Yetiştirdiği müsiiki üstetlerinden Celal Güzelses 1900 yılında Diyarbakır'ın İskenderpaşa Mahallesiinde doğdu. Sekiz yaşında babasını kaybeden Celal Güzelses O yaştan itibaren hem ailesine bakıyor, hemde okuluna devam ediyordu.

Bu şartlar altında rüştüye mektebin den mezun olan Güzelses 1930 yılında İstanbul'da ilk plağını okudu. İkinci plağını okumak üzere Ankaraya gittiğinde Diyarbakır Milletvekili Piriñçizadelerden Fevzi bey Atatürk'ten izin alarak onu Çelmabahçe sarayına devet etti. Sarayda 24 zatla beraber gece geç saatlere kadar oturan ve bu arada;

Ben şehid-i Badeim beni dostlar yad ey'eyin Kabrimi mey

hane enkazıyla bünyad eyleyin» uzun havasını okuyan Güzelses'e Atatürk «Sana Şark Bülbülü Unvanını veriyorum» demiştir.

Celal Güzelses Diyarbakır müziğini içtenlikle benimseyen vebunu yükseltmek bütün yurda tanıtmak için 1943 yılında Halk müsiiki Cemiyetini kurdu ve bu meyanda yüzlerce müzisyen ve okuyucu yetiştirdi. Kendis i72 plâk okumuşur.

1958 yılında Ankarada Diyarbakır Yüksek Tahsil Gençliği yararına Ankara Yenimahalle Alemdar Sinemasında beraberinde yetiştirmiş olduğu Hüsnü İpekçi i'e birlikte bir konser verdi Vefatına sebep olan hastalığı oradan aldı ve 1 Şubat 1959 yılında vefat etti.

Memleket Müsikisine büyük katkıda bulunan Merhum Şark Bülbülü'nü anınet ve şükran duygularıyla anarız.

KIYMETLİ OĞLUM HÜSSO

Derleyen : Hasan Aydın
Ana Güüizar Xanım tarafından

Evvela mahsus selamlarımı sunar bir gül bahçesi gibi incitmeden kera gözlerin den öperim. Yegenlerin Heve, Ayşe, Fâte Memo ayrı ayrı selam edip ellerinden ö perler.

Oğlum, benim oğlum; sen desinki kü gük bostanı satta Pambılık gilin kızını bahan isteyin, benim oğlum hele sen As kerden gel sahan Tumbulluk, gılın Kızını alak. Bilmim ki nebulmuşsun o uzun üz lü kızdan geçen gün tumbulluk gile gimış tux, sen ne disen gülizar hanım senden iyi kaynanamı bulurux dediler. Oğlum gör sedin kızın neleri yoktiki çüter, çüter ma katörtüleri, destısı, ibrığı, kerbanası, taa xemem ösküresine kadar.

Benem oğlum, İbrahim emmen diki xüs so askerden gelsin ona güzel bi attar tükkeni açam, reğberlix ağır senattır. Üç tene freng için bir ay mecrafa çekmağa değmez.

Benim oğlum seni öyle üskenmişem öyle üskenmişem ki gözümde kuş gibi uçisan. O saan izin vermeyen çavuşunu, onbaşının o kara xaberi gelesi herif bil mimiki anan seni üskemiş. Git ona söy

le, anamın beş vakit namazda saan dua sı var bahan izin ver. Oğlum geçen gece babanı dişimde gördüm cavşağın başında oturmuş abdest salıdı, dedim ki ayağın dibini öpem, ayağın turabı olam adam ölünce çüttünü çubuğunu bırakır evini bar xını unutmurmi. O da bahan döndü dedi ki ben gitiğim gideli bahan bir çüt mev it mi xuttuz, êle oldum üzüm kep kera oldu. Oğlum üzi sağlığından daha nurliye di.

Benim oğlum, çorabın gözeledim, işğın yamaladım, arasınada bi kırtık zahterden bastux koydum. Parthevi'nin oğli Mustonan gönderdim belki tanımaz sın bizem kuyruxtık Axmonun güvegisi dir. Alanda bildiresin. Sahanda bi çüt mağni söyliyem.

Bir kazan yaptırdım. Kulpı kalaylı
Ben onun büyüttüm kız kibi nazlı
Hüssenim Askere gitti gideli
Xasret kaldı zexter ile bastığa
Evime kalaylı bir ka zan girdi
Xüssonun Xesreti içimde kaldı
O raxmetli baban dişime girdi
Uyandımkı sarılmışım yastığa

Diyarbakır kültür derneği

(Baştarafı Sayfa 14'de)

3— Muhasebe katılarımızdan Anka ra Diyarbakır Kültür Derneğine zamanın da önce ve zamanımda verilen paraları çıkartım.

1960.....	yok	
1961.....	yok	
1962.....	yok	Mesliçe Büt ye konulmamıştır.
1963.....	yok	
1964.....	yok	(Benim Bele diye Başkanlığına se çiliş tarihim)
1965.....	10.000 TL	
1966.....	10.000 TL	
1967.....	9.000 TL	
1968.....	10.000 TL	
1969.....	10.000 TL	Emanette
1966.....	10.000 TL	

Sayın hemşehrilerim, görüyorsunuz ki yardım etmiyor denen Nejat CEMİL OĞLU'ndan önceki senelerde derneğe hiç yardım yapılmamış, ve Nejat CEMİLOĞ LU'nun çalışma süresinde de Meclisimiz ce hersene yukarıda lisede görüldüğü gibi imkânlar nisbetinde Derneğe karşı vazife miz yerine geirilmiştir

4 — Riyaset Makamına gelen Yönetim kurulu üyelerimize Diyarbakırspor' dan yazıldığı gibi değilde şu şekilde bah sedilmiştir.

Arkadaşlarınız gecenizle ilgili bilet lerinizin satışında yardımlarını istediler (Ki biletlerinizi Diyarbakır'da satma im kânını zevk ve şerefle daima aradım) ken dilere bu yıl kurulan Diyarbakırspor'a

bağış toplamadan hemşehrilerime çok yük oldum bu sebeple bilet satış mevzuunda beni mazur görmenizi rica ederim demiş im. Ve o yılın 10 bin lirasında gecikme sebebini yine aynı müesseseye meclisi mizce ayrılan 50 bin lirayı verme yüzün den bir aksama olduğundan bahsetmiştir. Yoksa Diyarbakırspor'un Kültür Derneği ne ercih edilmesi gibi bir zihniyete değ i lim zra hürmet ettiğimiz her teşekülün kendine göre nezdimde değerli yeri var dır.

Bunla beraber çekmiş olduğunuz sı kıntılı hesaba katarak tetkiksiz, aceleci haksız ithamlarınızı kasıtlı addetmediğim için mazur görüyor, yinede elimden gel diği kadar üniversiteli arkadaşlarımın dertleri için gerek Belediye Meclisinde ve gerekse Vilayette ve Ticaret odası yürü tücülleri nezdinde elimden gelen bütün gay retimi sarf edeceğime emin olmanızı iste rim.

5 — Değerli Gençler :

Sizlere hizmet edenlerin fevran anın da bütün hizmetlerini boşa çıkaracak şekilde hareket etmeyiniz, Zira o zaman hem hizmet edenlerde hizmet aşkını ze delersiniz ve hemde yeniden hizmet istek dikleriniz (Bu vefasız ve pervasız tutu munuzdan dolayı aksiyabilir) Gecenizin iyi geçmesini temenni eder, hepinize ve bütün hemşehrilerime hermevzuu istirap dolu çok imkansızlıklara karşı karşıya şhrimizden saygılar selamlar.

Nejat CEMİLOĞLU

Diyarbakır Belediye Başkanı

DOĞULU GENÇ

(Baştarafı Sayfa 15'de)

Kendinden önce büyük kentin sözde havasına girmiş burada okuyan hemşeh rilerinin yanına sığınmaka selameti bulacağına kendi ölçüleri içerisinde haklı olarak inanacak ve bunu da yapacaktır. Acak. Ali artık bu arkadaşlarının uydusuna girmişti. Onların yapacağı her hareket Ali'ye göre en doğrusu olacak ve Ali'de bir tür'ü kendini bulamadan bir süre böylece hayatını sürdürecekti.

Ali'nin intibak devresinde önüne çıkacak sorunlardan bir tanesi de büyük kentin örf ve adetleridir ki buradaki insanlar kendi değer yargularına göre hareketle yine büyük kentin büyük insanları. Ali'yi hor görecekler Ali'yi küçücekler yasantısını allak bullak edip onu zalesi güc komplekslerine itecekler.

Ali'nin okulda derdi vardır bir türlü arkadaş bulamaz, herkes kantinde gruplaşmış kimi grup kızlı erkekli kimi gurup ise, yalnız erkekler bunlar aralarında vurt sorunlarını dile getirip en ateşli şekilde çözüm yolu arayacak ve Türkiye geleceği hakkında fikirleriyle sürecekte birlikte olan konuşmalardır. Ali içinde büyük bir boşluk hisseder, fakat bunu nasıl çözümleyeceğini dahi düşünmeden, sonra isteksiz bu gruplardan birine yaklaşıp politik konuştuklarını görünce kendi kendine düşünür gözünde büyüttüğü Devletin ve onu yönetenleri naileyhinde bu sözler onu şaşırtır bir kaç gün sonra yavaş yavaş bir tür guruplarda kendiside yer alarak hatta bir iki kelime ile tartışmalara dagirir farkında olmadan Hah.. işte Ali içindeki boşluğun olduğunu burada hisseder, ortamını bulmuştur. artık kendi düşüncesine göre Ondan sonra nerede

miting yürüyüş Ali orada Nerede boykot Ali en taşlı savunuculardan derken Büyük kente geliş gayesi yerini Küçük kafasındaki düşünceye göre Türkiye'nin bozuk düzeninin değiştiyecek yurt sorunlarına terketmiştir.

Ve Ali'nin bundan sonraki Öğrenim tabolsu tesadüfü fırça darbe'lerinin vereceği şekile kalmıştır, zaman zaman kendisi daha doğrusu içindeki bir duygu da bu gidişe bir mana veremez.

Burada vermiş olduğumuz belirgin örnek tüm doğulu öğrencileri kapsamaya bilir ancak işi bir istatiki araştırmayla saptarsak örnek kapsamına grenler daima % 60-70 Farklılık gösterecektir diğerlerine nazaran.

Öyleyse bunun çözümü nasıl olmalıdır. iller itibariyle büyük kentlerde yuvalanmış kültür derneklerinden ne gibi görevler düşmektedir..

— Her yıl kendi kentinin lisesinden mezun olupta yüksek öğrenim yapmak için gerekli aşamaları göstermiş mutlu öğrencilerin saptaması yapılarak sosyal ve mali yönleri bakımından olan bu gençlerle ilgilenmek onlara gerekli tavsiyelerde bulunmak.

2 — Kültür Dernekleri tarafından bu gibi öğrencilere kendi maddi olanakları içerisinde kooperatif sistemiyle yardım elni uzatma çarelerine başvurmalarıdır.

3 — Lise mezunlarının yüksek okulu giriş sınavlarına başarılı olabilmesi için kendi kentlerinde kurslar düzenlemeleri böylece büyük kentlerdeki takip edecekleri yol da ayrıca nazari olarak öğretilmelidir ki Ali onun gibilerini Türkiye'ye kazandıralım ve toplumlarda kaybolup gitmelerini önleyelim.

Doğu Sorunumuz

Baştarafı Sayfa 11'de)

Ağadır. Halkın kaderini Şeyh ve Ağalar tayin eder.

Toprağın çoğu Ağa ve Şeyhlerindir. Binlerce aileyi kapsıyan dinsel güçleri yanında binlerce dönüm toprağı elinde tutanlar herkez tarafından bilinmektedir.

Bu yetmiyormuş gibi Devlete ait olan hazinenin topraklarını da kendi malları gibi kullanırlar.

Köylüler Ağa ve Şeyhin Gazabından korkmaktadırlar. Yüzlerce aile diken üstünde yaşamaktadır.

20 yıl önce Güney Doğu açlık ve açlığın doğal bir sonucu olarak hastalıktan kırıldı, ve döküldü. Bu insanlar yirminci yüz yılda Ekmeklik Buğday bulamadıkları için ilaçlı tohumluk buğday yediler.

Binlerce insan KARA YARA denilen hastalıktan ölüp sakalanırken, Ankara'ya gelen heyetler Tıp Dergilerinde, kadersiz kardeşlerin bizim bacılarımızın dertlerine derman yerine bol bol fotoğraflarını yayınladılar.

Fakat Güney Doğunun insanları yine ne kaderleriyle baş başa bırakıldı.

Gelinlik çağına gelen yüzlerce Avşerler, Fatmalar ve Ailer Hasanlar Tıp ilminin

Füze çağının bahattan nasipsiz kişileri olarak kaldılar. Acep kim UTANA ?

Kadere inanmıyanlar Türkiyenin Doğusunda yaşayamazlar. Orada kadercilik yaşama gücü, ümit insanın ekmeği olur.

Güney Doğulu Kardeşlerimizin yaşama mecbur oldukları ortamda; Cehalet yoksulluk, işsizlik açlıkla savaşma onla-

rın kaderi olmuştur. Açlık yoksulluk ve cehalet Çemberini kırıp dışına çıkamazlar.

ORADA DOĞANLAR ORADA ÖLÜRLER.

Doğunun geri kalmışlığının nedenleri ve gerçek anlamda bir Doğu kalkınmasının yönetmenleri üzerinde bir görüş birliği yoktur.

Doğunun kendine göre dertleri ve sorunları vardır. Doğunun kaderini değiştirmek için Bölgenin sorunlarını bilmek Bölgenin sorunlarını öğrenmek içinde orada yaşamak gerekiyor.

Geri kalmış bir bölgenin kalkınması Sanayileşmesiyle mümkündür. Halbuki Doğuya yapılan yatırımların büyük bir kısmı Tarım Sektörüne yapılmaktadır. Bu yatırımlar daha çok Doğunun Toprak Ağalarının tercihine göre yapılmaktadır. Böyle bir yatırım politikasıyla Doğu Bugünkü geri kalmış durumdan kurtulamaz.

Doğunun kalkınmasının ön şartı olan köklü bir Toprak Reformu yatırımların öncelikle ve Büyük oranda doğuya yapılması, Tarımtekniğinin kredi ile donatılması, Devlet eliyle Sür'atli bir Sanayileşmenin gerçekleştirilmesi ve eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması bunlardır, özlemlerimiz.

Açlık yoksulluk Cehalet başka türlü yenilmez ve bu iş böyle giderse Doğunun kaderi yinede değiştirilemez.

Bilemiyorum nasıl etmek
Düşünüyorum nere gitmek
Beş nüfusa bir tek Ekmek
Yetsin diyom yetmiyo ki

Aşık Hüseyin KAÇIRAN

Parlamenteurlerimiz

(Baştarafı Sayfa 4'de)

Ankarada bulunuyor ve Milletvekilliği görevini ifa ediyorsunuz nerede milletin ve killeri bari hiç bir şey yapamıyorsanız milletvekilliği lakabının hakkını verin Hani nerede beyler nerede...

Sizler ancak yiyip içip balolarda sos yete sütunlarında boy gösterirsiniz. Birazda gençlikle ve gençliğin sorunlarıyla ilgileniniz. Sizlere soruyorum Ankara da bir Diyarbakır Talebe Yurdu'nun varlığından haberiniz varmı Muhakkakki yoktur. Olsaydı Mezarbotanım bu genç kuşaklarıyla ilgilenirdiniz ve siz Parlemen terler için ve Diyarbakırlı Sayın Zengin ler için yüz karası olan ve ahırdan fark sız bu yurtan çıkarır çağdaş yurtlar sevi vesine getirirdiniz... Nerede o günler kim köylü yü sömüre, fakir halkın kim vola bunlar varken Talebeyle kim ilgilenir. Bevlar biz sizlere bir hizmet imkanı tanı dık ve yurt yaptırma kampanyası açtık ne acıdır ki sizlere çeşitli şekilde hizmet için çağrıda bulunduksada sizlere de ğil hizmet etmek yardım elinizi bile uzat madınız ve çeşitli şekilde yapılan çağrı lara şudan bahaneler uydurup gelmek lutfunda bulunmadınız.

Doğunun büyük şehri Diyarbakırlı vüksek tahsil talebelerini kendi kader lerine terk ettiniz. bundan kimler utana...

Yazımı Rahmetli (1) Agabeyimiz Faik Bucak'ın bu şiirle bitiriyorum.

Ka hun bibejin Ev Çı halı
Xalq birçıyu belangaz
Beqıncu pertalu niyaz
Bebejin bebejin serbesti bejin
Ez ne qerin ne qejim

Bizim Kentin Düğünü

(Baştarafı Sayfa 8'de)

Bu gün kızın kına gecesi.
Davul çalmakta, davetliler oynamak ta. Her düğünde kentın kendine has milliyetli oyunları olan lorke çekilir. Delilo oynar.

Çekilen tülolar,
Ki Buke (Gelin kim?)
Ki Buke Gelin kim?)
Ayşe (gelin Ayşe)

Ayşe (gelin Ayşe) Heey diye bağır ırışmalar apayrı bir renk ve özellik katar kına gecesine.

Kızın ellerine kına yakılır, beline kır mızı bekâret kemeri bağlanır ve teliyle duvağıyla arabaya bindirilerek onu alma ya gelen oğlan arafına teslim edilir.

Arabalarla yeni evine doğru çıkan gelin;— Hem ağlarım, hem giderim, — sözüne uyararak hem ağlar, hem gider.

Gelini kapıda damat ve ailesi karşı lar. Bahçe kapısından eve kadar olan 2 dakikalık mesafe bilhassa kayın birader lerin oynamasıyla ancak yarım saatte katedilir.

Kapıda gelinin önünde kırılan testi, mutfığa götürülerek elinin un çuvalına batırılması daha sonra gelin ve damata içirilen serbe bu kentın adetlerindendir ve gelinin evine bağlı, hamarat bir insan olması arzusunu güder.

İşte böyledir bu kentın düğünleri nasıl beğendiniz mi.

Kalkınma İmkanları

(Başarılı Sayfa 6'da)

İkte halkın sağlık konusunda hızla eğitilmesi,

— İlde okulların bina, araç ve gereç ile donatılmasında beraber, bilhassa orta öğretimde öğretmen ihtiyacının karşılanması ve gerekli görülen yerlerde yatılı bölge okullarının kurulması birer eğitim merkezi haline getirilmesi,

— Turizmin geliştirilmesi bakımından mevcut demirören takviyesi, millî parkların kurulması, tarihi eserlerin restorasyonu ile turistik tesislere önem verilmesi, ulaşım imkânlarının daha geniş çapta ele alınması,

— Türkiye petrol rezervi içinde Diyarbakır alt bölgesi büyük bir petrol potansiyeli taşımaktadır. Bunun gibi yeraltı kaynaklarını değerlendirerek geniş iş sahaları yaratılmalı, bilhassa organize sanayi siteleriyle, çok taraflı bir endüstriyel etüdlerin yapılması ve mümkün olanlarının derhal icra safyasına konulması,

— Stadyum gibi spor tesislerinin ihtiyaç duyulan yerlerde kurulması, güreş ve atıcılık gibi millî sporların teşvik edilmesi,

Diyarbakır ilçe yollarını ve illerle olan bağlantısının sür'atle ele alınarak tamamlanması, bu arada sosyal ve ekonomik birçok faydalar sağlayacağı muhakka olan Karakaya barajı ile Ergani Çermik — Çüngüş — Karakaya barajı yolunun en kısa zamanda programa alınarak inşaatına başlanması,

— Tabii faktörler nedeniyle meydana gelen işsizlik problemi konusunda her yıl dış memleketlere de belirli bir kontenjan dahilinde işçi gönderilmesi zaruri görülmektedir.

Yukarıda özetle belirtmiş olduğumuz konularda gerek devlet ve gerekse özel

sektöre bulunan her yurtdaşın kendisine düşen vazifesi vardır. Biz de bu görevin ifası ve gayretini içindeyiz. El ve gönül birliğile, plânlı ve disiplinli bir çalışma ortamı içinde bu memlekette hizmet en büyük mutluluktur.

Az gelişmiş diğer bölgelerimiz gibi Güney — Doğu bölgesinde üçüncü beş yıllık kalkınma plânında özel bir proje hazırlayarak hükümetin bu konuda önemle duracağından emin bulunmaktayız.

BİR NESİL Kİ ....

(Başarılı Sayfa 7'de)

dit ediyoruz eyer görevden kaçarlarsa se neye yine böyle bir dergide onları tüm Diyarbakırlılara şikayet edip belkide bil dirilerle bu haklı davamızı zorla kopara cağız. İşallah bunlara lüzum görülmez.

Neden yazıma «bir nesil ki» başlığını koydum. Sayın okuyucu, şu anda yurtta tahsil hayatına bu güç koşullar altında devam eden bu nesil tebrik edilemezmi, bu nesil kutlanmazmi? bu neslin bu mücadeleci azmi küçümsenebilir mi? ve bu neslin tahsil hayatındaki başarısı küçümsenebilir mi işte ben bu nesli bundan dolayı «bir nesilki.» başlığıyla kutluyorum. Devlet adamı yarınki nesli,

Siyaset adamı yarınki seçimi düşünür. Biz bu iki darbe meseleden birincisini

ideal,

Edeni arıyoruz. İşallah Bazalt kentim biz den böyle yapıcı bir kafayı esirgemez.

Başarı halkın sesine kulak verenlerin Büyüklük genç kuşağı anıyabilenin Yarınlar evlatlarına kucak açanlarıdır.

Ve şairimiz bu dörtlüğü ile yazımı bağliyorum

Sanma bu tekerlek

Kalır tümsekte

Yarın elbet bizim elbet bizimdir.

Gün doğmuş gün batmış

Ebed bizimdir.

Tarih Boyunca

(Baştarafı Sayfa 17'de)

dan Şeybânlar Dicle ile ilk kollarının etrafına daha çok yayıldılar ve açılan, kaşaba ve kalelere yerleştiler. Halife Hazreti Osman zamanında Elcezîre kıtası-yerleşen arap kabilelerinin isimlerine izafeten Diyar - Muzar, Diyar Bekr, Diyar Rabiya adları ile üç âmilliğe ayrıldı. Böylece ilkin, Yukarı-Dicle bölgesine verilen Diyar-Bekr adı sonraları «Vilâyet» imizinin adı olmuş, şehre yine ÂMİD denmekte

ÇIXARI

(Baştarafı Sayfa 18'de)

yoçağı düştü gazyağı dökildi. Bunu şeftüne xanım gördü ula boynuz kırılmasın, yere giresiz şimdi biz ne yapacağız De buyrun ha, çocuğu görün.

Ondan sonra Mahbube xanımın aklı zana geldi. Vi kefe gazocağın iğnesini unuttu. Neyse orda bulurux dedi. Diğeri vi kefe çekirdek kavurmuşum. onida unuttuğ bişe olmaz aşaxta arabadan alırx dediler.

Sıra HacıAnmız Rukiye xanım biraz yuvarlax yeni şişman olduğı için orda durdi kefe hele durun bu degirmenin damında bi namaz kılax Sora giderx neyse mardin kapiyi begenmedix şemsileri şıx muamme düzluğunuda beğenmedik erona peylivan bahjasına getix. Oturdux salıncak kurdux salandık kor ebe oynadıx ebe ebe oynadıx sobe oynadıx oynadıkdı oynadıx

Akşam saet 7 oldi kakxtıx toplandıx söleye, güle geri döndık hele gazi köşkü yokuşını nasıl çıkıtx anlamadıx.

İşte böyle sonunda gelecek haftaki cuma, ve pazar gününe kadar hanımlarımız hep çıkharıdan bahsedip durdular.

Hürmetler, Sevgiler

SAYFA : 26

devam edilmiştir. 3 Ağustos 1869 gününden başlayarak şehrimizde haftalık çıkan «Diyarbakır» isimli resmî vilâyet gazetesi ve memurları resmî yazıları yüzünden şehrin «AMİD» adı yavaş yavaş unutularak yerini «Diyarbakır» e bırakmıştır.

15 Kasım 1937 Pazartesi günü saat 18'i 10 geçe şehrimize gelen Atatürk o akşam halkevinde şereflerine verilen honori seri müteakip saat 23.00 de yaptığı konuşmada:

«Yirmi sene sonra tekrar DİYARBAKIR'da bulunuyorum. Dünyanın en güzel ve en modern bir binası içinde, modern nefis bir müziği dinleyerek.. Beşeriyetin medenî bir halkı huzurunda, bu halkın evinde duyduğum zevk ve saadetin ne kadar büyük olduğunu akdirdersiniz. Bunu kaydetmekle bahtiyarım.» demeleri üzerine ertesi gün gazetenin, şehrin ve vilâyetin adı DİYARBAKIR'a çevrildi. Sonra da Vekiller heyeti kararı ile bu ad resmîleşti.

Şöhret mîz Takdirinizden

Doğmuştur

ALTIN OPTİK

Şıraç Altındağ

FENNİ GÖZLÜK DEPOSU

TELEON : 20 33

SİCİL No : 13 38

Gazi Caddesi Manav Sokak

No. 20 — DİYARBAKIR

1970 - 1971 Öğrenim Yılı Diyarbakır Yüksek Öğrenim ve Kültür Derneği Yönetim Kurulu

BAŞKAN

Kamil AKAN

Yüksek. Mim. Müh. Yük. Ok.

AS BAŞKAN

Ali UNAT

Başkent Gazetecilik

SEKRETER

Şule VURAL

Anadolu Eczacılık

MUHASİP

Yılmaz CENGİZ

Yükşelik Müh. Mim. Ö. Yük. Ok.

VEZNEDAR

Cahit İPEK

Zafer Mim Müh. Yük. Ok.

ÜYE

Mete ÖZTUNÇ

Yükşel. Mim Müh. Yük. Ok.

ÜYE

Ahmet RAHMİ GÜZEL

Ankara Eczacılık Yük. Ok

YÖNETİM KURULU

İbrahim VURANEL

Necmettin GELİZMEN

Recep ACAR

HAYSIYET DİVANI

Muarrem ATALAN

Sabahattin ÖZDEN

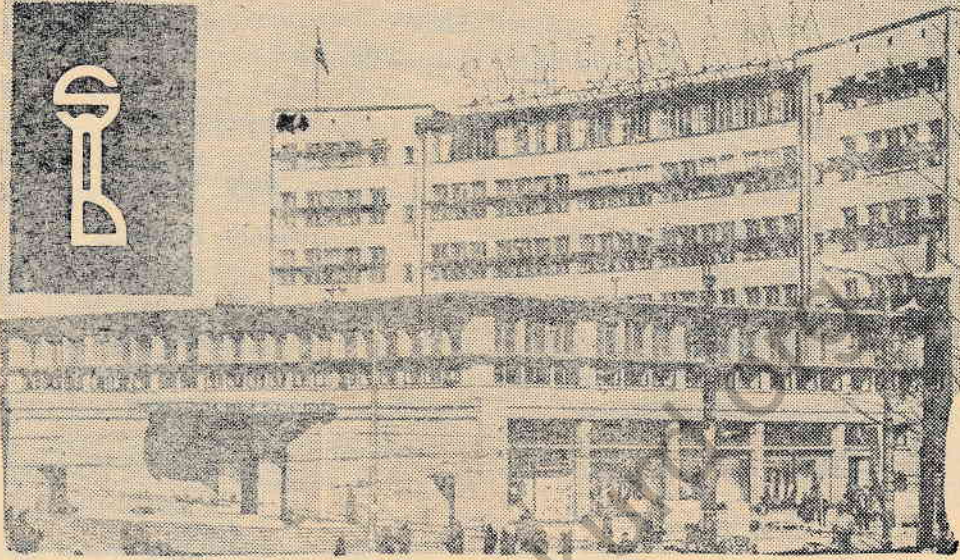
Ali NİHAT FIRAT

YURT MÜDÜRÜ

METE ÖZTUNÇ

BU SAYIDA YAZILARI İMKAN
SIZLIKLAR NEDENİYLE YAYINLA
MADIĞIMIZ ARKADAŞLARDAN Ö-
ZÜR DİLERİZ

Yazı Kurulu

Sümerbank Müessesesi ve İşletmeleri

MÜESSESE	İŞLETME	SERMAYE
3 YÜNLÜ	7 Fabrika	129 MİLYON
8 PAMUKLU	12 Fabrika	364 MİLYON
1 KENDİR	1 Fabrika	7 MİLYON
8 KİMYA	8 Fabrika	168,5 MİLYON
1 ALIM ve SATIM	3 Toptan 168 Satış Mağz.	150 MİLYON
İştirakler	44 Fabrika	530,9 MİLYON

İller Bankası

SERMAYESİ : 1.200.000.000,--- TL.

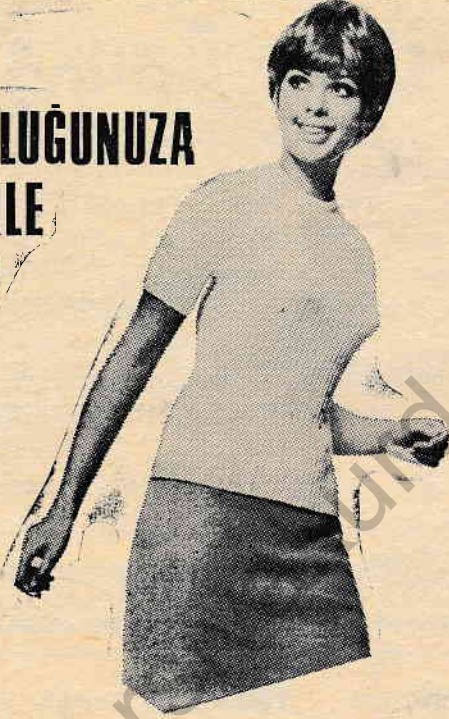
II Özel İdareleri, Belediyeler ve Köylerin Elektrik, İçmesuyu, Turizm ve Yapı Tesisleri ile Harita, İmar Plânları Proje ve İnşaatları için kurulduğu günden bugüne kadar İLLER BANKASI;

3.522,696.717.— liralık yatırım yapmıştır.
YATIRIM YAPILMIŞTIR

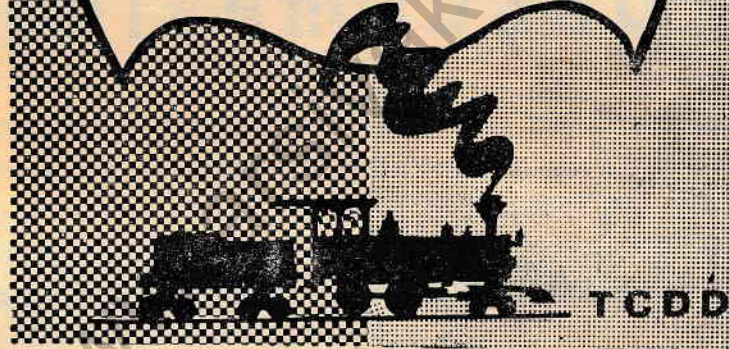
Türlü kamu tesisleri için İller Bankasının I nci ve II nci Beş Yıllık Kalkınma Plânlarındaki yatırımları da şöyledir :

Yıllar	Program Yatırımı	Fiziki Yatırım	Bütün Per-sonel masra-sonel masra-sonel masra-		
			Gerçek-leşme	Bitirilen iş adedi	fınım Ya-tırım oranı
1963	200.304.000	194.509.000	% 97	303	% 10,4
1964	219.939.000	201.170.000	% 92	422	% 13,0
1965	216.229.000	220.076.000	% 102	398	% 13,5
1966	212.901.000	267.948.000	% 126	479	% 12,5
1967	262.050.000	361.549.000	% 138	612	% 10,4
1968	316.992.000	485.757.000	% 153	1064	% 8,3
1969	446.500.000	446.509.000	% 100	732	% 9,5

**YOLCULUĞUNUZA
GÜVENLE
BAKIŞ**

ANKARA - HAYDARPAŞA
ANKARA - İZMİR ARASINDA
İŞLEYEN BOĞAZIÇI, ANADOLU,
İZMİR EKSPRESLERİ İLE
EGE MOTOTRENI İÇİN
ÖNCEDEN GİDİŞ - DÖNÜŞ
BİLETİ ALAN
YOLCULARIMIZ İSTERLERSE
DÖNÜŞ YERLERİNİ
AYNI GÜN
AYIRTABİLİRLER

ALACAKLARINIZ
TOPLAYACAĞINIZI
MÜŞTERİLERİNİZE NASIL
KOLAYLIK
SAĞLIYACAĞINIZ
İŞİNİZİ AKSATMADAN
ÖDEMELERİNİZİ NASIL
YAPACAĞINIZI

İş Adamları

**Memur
ve
işçiler**

İZİN AMANIZA LÜZUM
KALMADAN
EV KİRALARINIZI,
TAKSİTLERİNİZİ ve
DİĞER ÖDEMLERİNİZİ
NASIL YAPACAĞINIZI

Düşünmeyin

ÜCRETSİZ EMİN VE SERİ BİR ŞEKİLDE, TÜRKİYEDEN
HERHANGİ BİR YERE PARA GÖNDERMEK VEYA HER-
HANGİ BİR YERDEN SİZE PARA GÖNDERİLMESİNİ SAĞ-
LAMAK İÇİN PTT MERKEZ VEYA ŞUBELERİNDEN BİRİ
NE MÜRACAATLA BİR İSTEK FORMÜLÜ DOLDURUP

posta çekleri Merkezi Ankara

ADRESİNE YOLLAMAK KAFİDİR.

BÖYLECE EN KISA ZAMANDA BU YENİ PTT HİZME-
TİNDEN YARARLANMAYA BAŞLAYACAKSINIZ

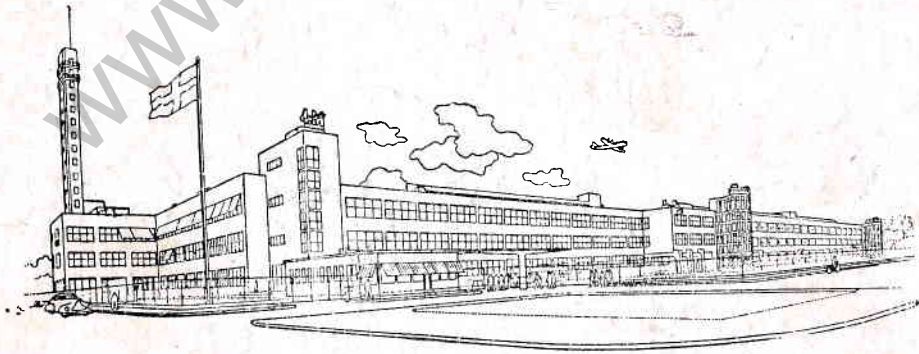
Telefon : 11 36 62 - 11 66 67 - 19 71 61 — A N K A R A

En Uzun Tecrübe

Kalitenin Garantisidir

LM, ERICSSON

ERICSSON TÜRK TİCARET LTD